

SUPPLEMENT TIL LÆREREN: HVORDAN REAGERER JEG I EN KONFLIKT?

Når faren truer

Når mennesker konfronteres med noget, der kan være truende, farligt, ydmygende eller på anden måde provokerende, oplever de ubehag i varierende grad og i forskellige former. Mange har det også sådan med konflikter i al almindelighed. Fra naturens side er vi udstyret med basale redskaber til at tackle truende situationer: kamp – flugt instinkterne, som udløses reflektorisk, når vi oplever at være i fare. Dem har kulturen heldigvis ikke udslettet, og de kommer os f.eks. til gavn, hvis vore børn løber ud på en kørevej eller trues med vold.

Men i mange andre af livets forhold er disse basale mekanismer ikke så brugbare, selv om de også i disse situationer præger vores reaktioner. Især i de konflikter, som dagligt og naturligt opleves på arbejdspladsen, i familien og i kammeratgruppen. Måske har vi oven i købet en tendens til at ty til den samme reaktion på alverdens forskellige problemer og konflikter.

Ofte er vi ubevidste om, hvilke puds vore konfliktmønstre spiller os selv og hinanden. Og et barn fra en familie, hvor problemerne ties ihjel, kan have det svært i en konflikt med kammeraten fra en familie, hvor bølgerne går højt, og alt diskuteres med store armbevægelser.

I et team, en personalegruppe eller en institution kan der på samme måde udvikles et bestemt mønster, hvor man fejler konflikterne ind under gulvtæppet eller udmarver hinanden i endeløse diskussioner med affyring af kendte standpunkter.

Undersøg sagen – et tredje valg

Hvor kamp eller undvigelse ikke fungerer bedst, er en tredje mulighed at "blive stående" og åbne konflikten. D.v.s. at undersøge, hvad der ligger bag den andens handling eller udsagn; at tjekke om de umiddelbare fortolkninger er rigtige; at respektere, at der er forskellige opfattelser af samme situation og samtidig markere vilje til at finde fælles løsninger; at tydeliggøre sin egen holdning og bevæggrunde uden at nedgøre den anden; at acceptere, at der kan være uforenelige holdninger og synspunkter, uden at man behøver at bekæmpe de personer, der bærer de andre holdninger. Et eksempel: En far beder om en forklaring på, hvorfor barnet ikke kan tabellerne endnu. Hurtige reaktioner fra læreren kan være at svare (eller tænke): "Det er, fordi I ikke sørger for, at hun træner derhjemme"; eller "Hun klarer sig nu meget godt i klassen, og vi træner det jo meget lige for tiden". En åbning over faderen kunne i stedet være at spørge til det konkrete: Hvornår ser han problemet, hvad bekymrer ham, hvad tænker han selv kunne være en god støtte for barnet? Når dialogen er i gang, er det nemmere for læreren at få lydhørhed over for sin professionelle indstilling til problemet.

Hvordan møder den enkelte konflikter?

Det kan være frugtbart for både voksne og børn at undersøge de tre mønstre. Det er vigtigt, at det forbliver legalt, menneskeligt og forståeligt, at mennesker i nogle situationer reagerer, som om de føler sig truet. Hvis man bliver rigtig bange, kan det føles så lammende, at man hverken kan give igen eller gå sin vej, men i stedet intet foretager sig. Det kan af andre udlægges som konfliktskyhed. Her skal ikke moraliseres eller udnævnes rigtige og forkerte metoder. Men en forståelse for mønstrene og en indsigt i ens eget konfliktmønster kan give livet en lettere gang på jorden.

Arbejd med børnene

Børnene kan have stor gavn af at arbejde med de tre måder. Der kan opstilles masser af tænkte situationer eller rollespil, hvor det kan drøftes, hvad der kommer ud af at kæmpe, undvige eller undersøge. Det vigtige er bevidstheden om, hvad de forskellige valg indebærer. Den voksne bør rette opmærksomheden mere mod handlemulighederne og deres konsekvenser end mod, hvad der er moralsk rigtigt eller forkert. Når børnene står i de enkelte situationer, skal de selv vælge, hvad de vil gøre, og det er i det valg, de skal have flere handlemuligheder. *Uddrag fra 'Grib konflikten- om konstruktiv konflikthåndtering i skolen'. Udgivet af DKR, Polititorvet 14, 1780 Kbh. V 2016.*